

Monika Maširević
PUT U RADŽASTAN

Monika Maširević

PUT U RADŽASTAN

Izdavač: PROMETEJ, Novi Sad

Za izdavača: Zoran Kolundžija

Recenzenti: Ivana Ignjatov Popović,

Karlo Fuderer

Lektura: Bojana Grujić

Korektura: Monika Maširević

Fotografije: Monika Maširević

Dizajn korica i prelom: Dejan Podlipec

Štampa: Štamparija "3D+", Beograd

Tiraž: 200 primeraka

www.monikamasirevic.com

mail: monikamasirevic@gmail.com

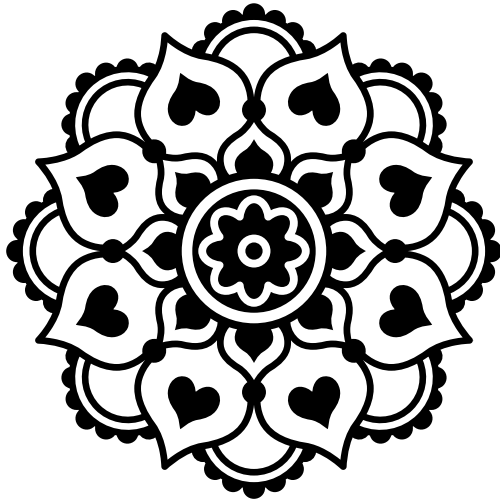
MONIKA MAŠIREVIĆ

PUT U RADŽASTAN

Tebi i samo tebi, moja voljena Indijo...

ODA INDIJI

Voljena zemljo boje cimeta i očiju toplih, lotosolikih,
dok ispređaš i u kamenu klešeš *murtije* iz vekovne tvoje mitologije,
pradomovino mojih prošlih i zemljo mojih budućih života,
prigrli me!

Ti, koja čistiš i spirraš grehe kapljicama Gange,
i Ti, što sa himalajskih vrleti krepiš i oživljavaš svece,
Ti, što mažeš pepelom *sadue* i *bramane*,
i Ti, u kojoj je svaki kamen svet i svaka kap kreposna,
ostani u meni!

Ti, koja si splepljena i umazana svetom kravljom balegom,
i Ti, koja mirišeš na *puđe* i sandalovinu,
Ti, koja si upletena u bramanske vrpce –
Ti, Indijo moja, svevišnja i blagoslovena,
što napajaš i ispunjavaš moju dušu,
ostani zauvek u meni!

I stvori me u svim budućim zemaljskim životima, Majko Indijo,
da okajem svoje karmičke grehe i prevaziđem ovaj krug *samsare*...
I dok mi meso i kosti budeš pretvarala u pepeo, na lomači *benareskog gata*,
i onda ću te voleti i moliti da me stvoriš opet,
tako da ti dođem.

Da te pohodim i da te upijam,
da se napajam tvojim lepljivim mirisom *pačulija*,
dok te udišem, uvijenu u dim što kulja sa ognjišta bengalskog doma,
kao prvi put kad sam te udahnula.

Sa himalajskih vrleti i izvorišta praiskonske svetosti njene, Gange,
okrepi me, uroni u nektare dubina svih tvojih svetih reka:
Gange, Sarasvati, Jamune, Godavari, Kaveri, Narmade i Sindu...

I vodi me do *mokše!*

Ti, zemljo šarenih *sarija* i dostojanstvenih predaka,
besmrtnih *jogija*, *svamija* i mistika,
ponosi se *gandijevski*, *tagoreovski*...

Ti, koja napajaš srca miliona hodočasnika,
što bojiš krave i slonove u boje purpura,
i što podižeš hramove nedosanjane ljubavi,

Ti, tadžamahalovska prapostojbino lepote,
odajem ti svoje ponizno poštovanje.

Indijo, mati moja mila, majko moja, zemljo i pomajko,
zemljo *prasadama*, *ahimse* i *mantr*e,
zemljo *transcendentalnog plesa* i zanosa,
zemljo neprevaziđene ljubavi,
zemljo *avatara*, *Mahabharate* i *Veda*...

Čuješ li moj vapaj i moje damare, koji odjekuju kada ti čujem ime?

I N D I J O...

Dozvoli mi da, poput prosjaka, sa limenom posudom stanem pred
oltar i molim te –
primi me, voljena zemljo Indijo, očekujem tvoju milost.

I dok padam na kolena, čuj me:

prigrli me, *zemljo Barata*,

pozovi me što pre

da te vidim i divim ti se kao na *daršanu*.

Monika Maširević

SADRŽAJ

PREDGOVOR	13
-----------------	----

I deo: U ZEMLJI MAHARADŽA

Zapis duše	19
<i>Kaj te džav?</i>	20
<i>Studio, molim vas, uključite se!</i>	22
<i>Are you staff?</i>	25
Dama u crvenim cipelama	29
Maharani je kod kuće. I dobro je.	33
<i>Krishna Palace</i>	36
Hram <i>Govindađi</i>	39
<i>Amber Fort</i>	46
<i>Mera Naam Monika hai!</i>	47
<i>An mange, romane o đila...</i>	49
<i>Elephant Village</i>	52
<i>Textile Factory</i>	54
<i>Rajiv's Birthday</i>	56
<i>Monkey Temple</i>	60
<i>Džori bazar</i>	68
Odlazak u Mandavu	73
Pazi, kanta!	78
Sabah namaz i ustaj, Maharani	81
Carstvo havelija	84
U kraljevskom podrumu	88
Ciganski uranak	91
<i>Stani, stani, Ibar-vodo...</i>	95
Svi smo mi u istom vozu	98
<i>Vlak u vodi</i>	101
<i>Umaid Bhawan Palace</i>	105
Božana u <i>Mehrangarh Fort-u</i>	108
Poznanstvo sa bazena	114

Priče iz kancelarije	117
<i>Maharani bjutik</i>	122
Tri šmizle	126
Odlazak u Osijan	130
<i>I ja se zovem Monika</i>	133
<i>Serdar Market</i>	135
<i>Blue City</i>	139
Želim da upoznam pleme	143
<i>Cvrc, Milojka!</i>	145
Utešno selo	148
<i>Mirno spavaj, nano, sve je otključano</i>	151
Odlazak za Udajpur	154
Pljusak u Vili <i>Mewari</i>	156
Prva noć u <i>Gradu jezera</i>	157
Idem u Nagdu	160
<i>Ekling Ći</i>	166
<i>Bagore Ki Haveli</i>	167
Suljagina Fata	169
Izgubila se Maharani	172
Hram pacova	175
Šetnja Udajpurom	178
Odlazak u Kumbalgarh	181
Ranakpur	184
Mirabaj	187
Čitor	189
Poslednja noć i ispraćaj na stanicu	191
Povratak u Džajpur	193
<i>Maharaja Public Library</i>	195
<i>Devaki, ajmo opet u Palatu „Amber“!</i>	199
<i>Ne želim da idem odavde!</i>	202
<i>Vrati nam se, Maharani!</i>	204

II deo: MEĐU JAVOM I MED SNOM

Indija je moj duhovni prostor	209
Indija je stanje srca	211

III deo: POVRATAK U RADŽASTAN

Reanimacija i povratak u život	217
Novo veče u Udajpuru	217
<i>Monika, My Darling</i>	218
Kumbalgarh – drugi put	221
Bez Džajpura ne mogu da živim	225
Devaki i sto grama čokolade	227
Dom nije tamo gde ste rođeni	233
Foto-prilozi	237

RECENZIJE

Ivana Ignjatov Popović: <i>O zemlji boje cimeta</i>	255
Karlo Fuderer: <i>Putovanje u zemlju boje cimeta</i>	263

IV deo: PRILOZI

Zanimljivosti o Radžastanu	269
Hinduizam: svetska religija i filozofija života	271
Đainizam: drevna indijska religija nenasilja	303
Literatura	310
O Moniki (Vesna Živković)	311
O autorki	313
Zahvalnice	315

V deo: REČNIK NEPOZNATIH

I MANJE POZNATIH REČI	315
------------------------------------	-----

PREDGOVOR

Nije vredno ono što radiš, već koliko ljubavi ulažeš u ono što radiš.

Majka Tereza

Tokom života dobijamo znakove koji nam ukazuju na svrhu našeg postojanja. Naš božanski nalog ispunjen je tek kada prepoznamo i usvojimo ono što zapravo jesmo. Krećemo se znanim i neznanim stazama, koje omogućavaju našim dušama da se pronađu i da zasvetlucaju dijamantskom iskrom, spoznavši suštinu i zadatak u ovozemaljskom životu.

Krećući se mapom svoje duše, kao i geografskim odrednicama Indije, shvatila sam da je jedan od mojih ključnih zadataka rad na promovisanju indijske kulture. Ugledajući se na živote misionara, velikana poput Mahatme Gandija ili Majke Tereze, koji su bili posvećeni cilju većem od sebe – misiji – shvatih da treba da živim za to da bih nešto iz svojih putovanja podelila sa drugima. Takođe, svoju publiku želim da, kroz lične primere, podstaknem na unutrašnje promene, na trenutke introspekcije, i da je, pre Indije, odvedem na put samospoznaje.

Godinama se trudim da dam publici sve što imam: reč, misao, vreme, doživljaj, osmeh, emociju, ljubav, priču, fotografiju, sebe. I shvatam da izvor ljubavi ne presahnjuje davanjem, već sebičnim čuvanjem. Što više daješ, to ćeš više imati. Jer, ljubav je dragocena samo ako se nesebično daruje!

Kao ljude, a prevashodno hrišćane, trebalo bi da nas krasi vrlinost, kao što su vera, ljubav, nada i strpljenje. Vera nam uliva poverenje da su u božanskoj kreaciji sve stvari moguće. Nada je znak da ne klonemo duhom i ne gubimo volju u iščekivanju obistinjenja želja, a ljubav je vibracija beskonačne istine. Sve što je u rezonanci s ljubavlju

usaglašava se sa božanskom promisli. I zato, kad god osetim poriv da stanem pred publiku i započnem svoje izlaganje sa: *Poštovana publiko, dobro večer i namaste*, osetim kulminaciju svih navedenih vrлина koje mi daju dodatnu snagu da sve nedaće lakše prebrodim i da nikoga iz mog auditorijuma, ili čitalačke publike, ne ostavim ravnodušnim. Svima podjednako želim da prenesem delić svoje posvećenosti i općinjenosti ovom drevnom civilizacijom.

Možda i preterujem s tom svojom Indijom. Naročito sa tim koliko je volim. Ali, shvatite ovo kao prostu činjenicu: ne možete od mene dobiti ono što nisam ja i što nije u meni. Uostalom, kako biste od manga napravili sok od limuna?

Sada, godinu dana nakon putovanja, još jače osećam veru i sigurnost da sam u božjim rukama, da me Bog čuva i da me nikada ne ostavlja bez zaštite, bez rešenja. Ono što osećam kao svoju suštinu i dalje su moja velika iskrenost i otvorenost, kao i prepuštanje božjem naumu i vođstvu. Sve ono što mi se „šalje” – odavno sam shvatila – za moje je dobro. Zato je moja vera još temeljnija i smislenija.

Čitajući knjigu, shvatićete da sam na ovom putu bila nagrađena susretima s nepoznatim ljudima koje sam doživela kao anđele čuvare. Moji novi prijatelji, koji su mi prišli i nesebično ponudili svoju pomoć su: Šaruk, Asif, Šahzad, Abdul, Altaf, Razak, Umer, Hajder, Devaki, Mukeš, Maniš, Sureš, Mudit, Abišek, Aniš, Giradž, Rađendra...

Kako je to neverovatno – izađem iz autobusa i neko se stvori u sekundi. Izađem iz voza, neko se pojavi da mi pomogne. Siđem iz rikše, neko mi priđe. Izgubim se, neko me nađe. Nikada nisam bila sama. Svaki grad je imao svoju priču i svoje pomagače.

Otišla sam vrlo odgovorno – imala sam dovoljno novca, obezbeđene sve putne karte, lekove „za ne daj bože”, odštampane adrese hotela. Onog trenutka kada sam prevazišla strah da će mi neko nešto uzeti, putevi su počeli da se otvaraju. Tada je progovorila božja ljubav, a moja hrabrost još više ojačala. Tek tada sam poverovala u onu izreku da sreća prati hrabre.

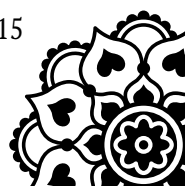
I dalje tvrdim da je potrebno – andrićevskim jezikom rečeno – „prepoznavati znakove kraj puta”, pulsirati u ritmu univerzuma i shvatiti

sve nizove sinhroniciteta. Iako nisam bila na hodočašću koje bi mi, možda, na fizičkoj razini pružilo jedan dublji uvid u duhovno, mogu slobodno da kažem da osećam kako me Radžastan okupao božjom ljubavlju i učvrstio verom više nego bilo koje do tada poduzeto hodočašće.

Na silu nikada neću otvoriti nijedna vrata i zato strpljenje mora biti odlika koja će me krasiti. Indiju volim 24 sata, ali ne mogu da je posetim kad god bih želela. Moram naučiti da volim kišu pre nego što vidim dugu. Kada se donese odluka da idete, pola posla je odrađeno. Nakon toga potrebno je samo sačekati pravi trenutak za otiskivanje u Indiju. Često se desi da svi faktori ne mogu da se podudare istovremeno: ponekad nemate dovoljno novca, nekada ne možete da dobijete godišnji odmor kada biste želeli. Drugi put vas neko od bližnjih obavezuje da zbog brige o njemu ne odete. A nekada se desi da su vam ispunjeni svi navedeni uslovi, a onda se preko noći zatvori granica, pa vam virus diktira dalji tok života.

Otkad sam kročila na tlo Radžastana, moj odnos prema Indiji se promenio. Sada je volim još više jer sam, tek nakon dvadeset godina putovanja i istraživanja Indije, shvatila da je Radžastan moja država. Onog trenutka kada sam ugledala prvo brdo kraj Džajpura, desila se ljubav na prvi pogled. Varnice su zaiskrile između mene i ove predivne indijske države. U njoj sam se pronašla; najpre u koloritu, oblicima, a potom u građevinama, kapijama, prozorima, svodovima, muralima, turbanima i sarijima najjarkijih boja; pa u pričama o kraljevstvima, o katputli lutkama i palatama. Džajpur je grad koji, jednostavno, znam. Ne znam odakle su mi sve ulice u starom delu grada poznate, ali znam da se tamo nikada neću izgubiti.

Dragi moji čitaoci! Ovom knjigom, koju možete doživeti i kao ispovest jednog savremenog nomada, želela sam da vas uvedem u život nekadašnjih maharadža, da vam dočaram svu lepotu prirode, arhitekture, umetnosti, kulturološkog i etnološkog obeležja Radžastana. Trudila sam se da u štivo unesem istorijske podatke, bitne za određeni grad, ličnosti i građevine, koje sam dozirala da vas ne bih opteretila nepotrebnom dokumentacijom. Pokušala sam da budem duhovita, da se našalim, i to najčešće na sopstveni račun. Pisala sam jednostavno, onako kako i govorim, sa željom da pojednostavim. Na kraju knjige,

kao novinu, nudim vam rečnik nepoznatih i manje poznatih pojmova, da ne lutate guglajući i prelistavajući knjige i internet u potrazi za objašnjenjima termina. Pronaći ćete i podatke o dvema indijskim religijama – hinduizmu i džainizmu – jer se u knjizi često spominju.

Kao najbitiniji i meni važan deo ovog putovanja izdvojila bih svoj odnos sa ljudima koje sam susretala, jer su me oduševili jednostavnošću, osmehom, ljubaznošću, srdačnošću i toplinom. Nadam se da ću uspjeti da prenesem i na vas deo svoje priče, da ćete je osetiti kao i ja, i da ćete poželeti ponekad da otputujete baš tamo gde sam bila.

A ako ne uspete da kupite kartu za Indiju, možete uvek putovati sa mnom, samo čitajući. Kroz moje opise pokušajte dočarati i doživeti ono što sam videla. Ako će vas moja Indija i moja priča, koja je uvek lična, emotivna, koloritna i puna ljubavi, naterati da krenete najpre putem samospoznaje, a potom ka Indiji, onda mogu biti dvostruko srećna.

Ne brinite, poštovani čitaoci, moja nomadska priča se nastavlja. Ne može me ni korona zaustaviti, jer ne gubim veru u bolje sutra i u ljudsku dobrotu. Do nekog novog putovanja, pozvani ste svi da uz Maharani i dalje istražujete Indiju i putujete Radžastanom, prelistavajući stranice mojih knjiga.

U Somboru, 27. decembra 2020. godine

Monika Maširević

I deo
U ZEMLJI MAHARADŽA

Ne osećaj se usamljeno, ceo univerzum je u tebi.

Rumi

ZAPIS DUŠE

Dugo iščekivani put od Vrindavana do Džajpura priveo se kraju. Još u autobusu sam sa divljenjem posmatrala prelepe kule ograđene dugim zidovima, koje su se izdizale na svakom drugom brdu. Zemlja maharadža, indijskih kraljeva i nekadašnjih bogataša bila je na dlanu. Divila sam se sveukupnom prizoru – prelepi drumovi, topao kolorit zgrada, sariji najjarkijih boja, kakvi samo ovde postoje, turbani i neobično okićene žene. Bio je drugačiji od svih ostalih indijskih država kroz koje sam putovala. Nije mi trebalo mnogo da osetim duh ovog podneblja, da shvatim da sam ovde još više kod kuće. Ovo je upravo ona Indija koju volim – koloritna, topla, jarka, uvijena u turbane, okićena svim i svačim, ograđena kraljevskim zidinama, iscrtana raznim ornamentima. Ljudi veseli, opušteni, srdačni. Vikali su za mnom: „Maharani! Maharani!”

*– Odakle znaju da mi je to nadimak – pitala sam se. Ko im je rekao da me je moja drugarica Gabrijela nazvala „Maharani”? Nisam mogla verovati da su takve stvari moguće (odlomak iz knjige *Preživeću: avanture s hodočašća u Indiji*, priča Maharani je kod kuće).*

Bezbroj puta sam se vraćala na odlomak iz svoje prve knjige, u kojoj sam opisala Radžastan. Čitala sam ga ispočetka i evocirala snažni utisak prvog pogleda na zidine *Pink City*-ja, kada sam se cela stopila sa bojom radžastanske prestonice; kada sam mešala crvenu i naranđastu, pa dodavala belu, ne bih li pred očima stvorila pravu nijansu ovog grada; kako sam se osećala kada sam pevušila i skakutala džajpurskim bazarima, oduševljavala se pesmom vernika u Hramu *Govindađi*, hitala veselo ka tvrđavi *Amber*, fotografisala sve što sam stigla, smejala se slonovima i kamilama u saobraćaju; kako mi je bilo kada sam se izgubila i vrlo brzo pronašla, kada su me ljudi ljubazno pozivali u svoje radnje i oslovljavali sa „Maharani”. Pitala sam se zašto želim da se vratim ovamo? Zašto želim ponovo da osetim sve ono što me

pre tri godine ponelo, što sam već jednom proživela, a što mi je tada nagovestilo jedno novo poglavlje u životu? Koje su to tajne sile koje me sada vraćaju nazad? Zašto je taj Radžastan tako poseban?

Svako moje putovanje u mističnu Indiju započne mnogo pre nego što kročim na tlo te svete zemlje. Tako je bilo i sa ovim, sedmim po redu putovanjem. Ono je bilo skriveno u meni godinama; možda i vekovima. Čekalo je samo trenutak prepoznavanja, kako bi se aktiviralo i promenilo mi tok života. Uselilo se u moje misli, čučalo potisnuto u mom srcu. Sigurna sam da sam ga ponela kao zapis duše, kada sam napuštala ono telo koje je nekada ovde živelo. Nemoguće je da se toliko neobičnih događaja, koji jasno ukazuju na svrsishodnost mog dolaska, desi istovremeno, i da sve to, samo onako, pripišem slučajnosti. Ne dešava mi se na drugim mestima u svetu tako intenzivno prepoznavanje u oblicima, svodovima, koloritu, ornamentima i bojama. I nigde tako strasno, tako silno i vatreno, sa istovremeno beskonačno mnogo nežnosti i ljubavi, kao ovde, u Radžastanu.

KAJ TE DŽAV?

Na ekranu mog računara ocrtavala se mapa Indije i Radžastana, s utisnutim većim gradovima. Bilo ih je podosta: Džajpur, Džajsalmer, Čuru, Udajpur, Alvar, Ađmer, Bikaner, Džodpur, Sikar, Bundi, Mandava. Pogled mi je lutao čas na sever, čas na jug, merkajući razdaljine i veličine pojedinih mesta. U sebi sam se sve vreme preslišavala o znamenitostima tih gradova, stavljajući se u nedoumicu u izboru destinacija. Kako smestiti sva ta mesta u svega četiri nedelje putovanja? Kako putovati od tačke A do tačke B i uklopiti sve vozove, autobuse i hotele? Kako doleteti nekom od gradova? Šta da radim? – pitala sam se. Da tražim još mesec dana neplaćenog odsustva? Da posetim sve gradove, kad već idem, ili...? Mučila sam se, danima beležeći po sveskama šta u kom gradu mogu posetiti.